

tijd
aandacht
geloof
respect
vertrouwen

JAARVERSLAG 2023

Diaconaal Centrum De Bakkerij Leiden

– maart 2024–

Met dank aan

Toen 2023 begon, hadden we niet kunnen voorzien dat De Bakkerij zo in de aandacht zou komen. Als we terugkijken dan kleurt de noodlottige dag van 14 juli het jaar. Het meeleven, de steun en betrokkenheid bij het Diaconaal Centrum De Bakkerij was enorm...

Daarbij zijn we heel veel dank verschuldigd aan het team en de groep vrijwilligers die ook na het geweldsincident trouw bleef om het werk van De Bakkerij mogelijk te maken. Maar ook aan de partnerorganisaties die in en rond De Bakkerij de handen uit de mouwen staken en meeleefden, meedachten en verkracht toonden.

Daarnaast zijn er al die mensen die De Bakkerij ook financieel steunen door een bijdrage in de twee crowdfundingacties, een persoonlijke gift, schenkingen of via collecte of sponsoracties.

De mensen die zo attent zijn om gehoor te geven aan onze oproepen voor inzamelingen van (baby-) kleding voor Stichting Babyspullen, menstruatieproducten, of voor vluchtelingen uit Oekraïne, voor dak- en thuislozen en voedingsmiddelen voor de Voedselbank. De kerkelijke gemeenschappen en vrijwilligers die meededen met de noodopvang van vluchtelingen uit Ter Apel.

De diaconieën en caritasinstellingen van kerken in de wijde omtrek die ons werk financieel steunen, die het belang van diaconale hulp als essentieel voor hun kerk-zijn zien en – waar nodig – bij specifieke hulpvragen altijd bereid zijn bij te springen. Alle scholen, organisaties en instellingen die ons werk een warm hart toedragen, met acties meehelpen en mensen die in problemen dreigen te komen naar ons doorverwijzen.

En tenslotte ook dank aan de fondsen en instellingen die een belangrijk deel van onze projecten, activiteiten en organisatie jaarlijks ondersteunen:

Het Jaarverslag 2023 van De Bakkerij is een uitgave van:

Diaconaal Centrum De Bakkerij
Oude Rijn 44b
2312 HG Leiden

T: 071 – 51 44 965
E: info@debakkerijleiden.nl
W: www.debakkerijleiden.nl

Redactie:
Tamara Breton
en Judith van den Berg–Meelis

Beeldmateriaal:
Judith van den Berg–Meelis, Maarten Boersema, Tamara Breton, Taco Van der Eb, Anja Envaeva, Melle van der Wildt

Vormgeving:
Judith van den Berg–Meelis

Leiden, maart 2024

Ter inleiding

Het afgelopen jaar was een jaar van loslaten en elkaar vasthouden, van kwetsbaarheid en veerkracht. Waarin we samen ontdekten waar wij als De Bakkerij aan vast willen houden en wat onopgeefbaar is.

Dat kleurt en bepaalt en beïnvloedt hoe we werken, hoe we ons werk en onze werkplek vormgeven en met elkaar daarin zoeken.

Daarin de tijd nemen om te rouwen past bij de aandacht en presentie van waaruit we willen werken. Dat we geraakt zijn, is zichtbaar in de gedenkplek voor Krijn in het hart van De Bakkerij. En hoe we omgaan met de mensen die betrokken waren bij het incident en uitvielen. We geven ruimte aan herstel, we geven ruimte aan de aarzeling, voorzichtigheid en angst om weer aan het werk te gaan. Ieder mag daarin zijn of haar eigen tempo aanhouden.

Toch ging De Bakkerij al vrij snel weer open. Omdat we alleen 'open' ons werk kunnen doen en gastvrij kunnen zijn. In het najaar volgde de Leidse Erepennenning en ook de gebruikelijke ontmoetingsactiviteiten, zoals de VredesOntmoeting, de Solidariteitsdemonstratie na de verkiezingen en de Ontmoetings- en Kerstmaaltijd.

Er werd ook vooruit gekeken met de plannen voor een integrale verbouwing van De Bakkerij. Met de voorwaarde van financiële duurzaamheid en bestuurlijke stabiliteit.

En ondertussen ging de hulpverlening aan kwetsbaren gewoon door. En konden we samen met de Leidse kerken vier nieuwe noodopvangplekken voor vluchtelingen uit Ter Apel opstarten.

Zo was 2023 een jaar van vallen en weer opstaan, met aandacht voor onze eigen kwetsbaarheid en die van elk medemens!

Lees en kijk maar in dit jaarverslag in woord en beeld.

Judith van den Berg-Meelis

Coördinator
Diaconaal Centrum De Bakkerij

Leiden, 1 maart 2024

2023

12

kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie, beleven de (zeil)week van hun leven bij de Wijde Aa

24

kerststukjes worden gemaakt voor ouderen door het Driestar College i.s.m. M25 Leiden

60

kinderen van het AZC Katwijk beleven een heerlijke M25-dag met een springkussen, spelletjes en workshops

410

jongeren actief voor M25 Leiden Regio

153

huishoudens of personen krijgen Individuele Hulp in de vorm van onderdak, voedsel, kleding, tandarts-hulp of andere medische zorg, vergoeding van reiskosten of hulp bij juridische vragen

400

400 kuub afval werd opgeruimd en afgehaald uit ons opvanghuis Imani

46

mensen krijgen steun van COOL: Comité Ondersteuning Ongedocumenteerden Leiden

458

bezoekers kwamen op de Open Monumentdag langs in De Bakkerij en de Haarlemmerstraat

OMA GAAT OP STAP

OPA GAAT OP STAP

513

uitstapjes en contacten met ouderen van Oma gaat op Stap

20

gasten vinden tijdelijk onderdak in onze opvanghuizen

44

ongedocumenteerde mensen met acute gebitsproblemen kunnen naar de tandarts

405

Paasbroden werden besteld en uitgedeeld met Pasen

11

ouderen op de wachtlijst bij Oma gaat op Stap

1600

Broodmunten besteld voor Leidse Minima om te eten in hun lokale buurthuis

80

mensen verzamelen zich voor de Vredes-Ontmoeting op en regenachtig Stadhuisplein

45

Groente-abonnementen via het Leids Diaconaal Project & GroenteDeler

Leuk om te weten

83

verzoeken voor o.a. vergoeding van reiskosten, beltegoed, sokken en ondergoed worden gehonoreerd

195

dak- en thuislozen en ongedocumenteerden namen deel aan het jaarlijkse kerstdiner en ontvingen een goodie-bag

1431

huishoudens ontvangen zomerbonnen voor wat extra boodschappen

Krijn Adieu!

Vallen en opstaan

2023 begonnen we voortvarend. Een nieuw jaar met een mooie nieuwe samenwerking rondom Energie-Armoede en regelmatig overleg met de Taskforce Armoede Leiden. Hierdoor konden we een aantal groepen met armoedeverzachting helpen. Daarnaast onderzochten we hoe we in Leiden een weekvullende maaltijdvoorziening tot stand konden brengen. Dat kwam er stukje bij beetje dankzij een eerste maaltjedinventarisatie, de aanvulling van Broodmunten en uiteindelijk de samenwerking met Buurtbuik.

De reguliere projectdagen van M25 en ons maatjesproject Oma gaat op Stap vulden de agenda. Uitstapjes, boottocht en zeilvakantie werden ingepland. Deelnemers voor de zomerbonnen aangemeld en zomerbonnen uitgedeeld.

Zwarte bladzijde 14 juli

En toen kwam de noodlottige vrijdagmorgen 14 juli. Vrijwilliger Krijn had voor die morgen enthousiast zijn naam op de lege plekken in het rooster gezet ter vervanging. In een tijdsbestek van enkele minuten voltrok het drama zich. Direct werd eerste hulp verleend en groot alarm geslagen. Het politiekorps rukte uit en De Bakkerij werd een afgeschermd vesting. De mensen die rond dat tijdstip aanwezig waren in het pand kwamen in de woonkamer van de buurman bijeen. De verslagenheid was groot toen we hoorden dat Krijn aan zijn wonden bezweken was. De andere twee slachtoffers bleken gelukkig buiten levensgevaar.

Buiten werd op hoog niveau beraadslaagd, de burgemeester kwam langs en bood hulp aan. En zo konden we al snel op zaterdag een nazorgbijeenkomst opzetten en organiseerden de Leidse kerken een herdenkingsbijeenkomst op zondag. Het meeleven vanuit heel Leiden, maar ook uit de rest van het land was groot. Het bankje voor De Bakkerij werd een bloemenzee.

In de dagen en weken erop krabbelden we op, maakten een herdenkingsplek voor Krijn en dronken we vele koppen koffie in de Ovenruimte. Er kwam tijdelijke bewaking, we gingen na een week weer open en we begonnen voorzichtig aan ons werk. Gelukkig konden de meeste teamleden op hun vakantieadres even bijkomen en rust vinden.

Eind augustus kwam David Mets ons team versterken als conciërge. En in de herfst hielden we nog een aantal bijeenkomsten, trainingen en overleggen om na te denken over veiligheid en preventie in De Bakkerij. De bewaking zal met de tijd afgebouwd worden en de balie verplaatst. Gelukkig sloot ook het netwerk DAK aan bij deze behoefte, waardoor we samen konden optrekken.

Vertrouwenspersoon.

Zoals het iedere organisatie van een zekere omvang betaamt, heeft ook De Bakkerij een vertrouwenspersoon. Iedereen werkzaam bin-

nen De Bakkerij, betaald, vrijwilliger of bezoeker, kan een beroep op Rob doen. Denk daarbij aan vormen van ongewenst gedrag dat moeilijk of niet bespreekbaar is binnen de eigen organisatie. Rob van Leeuwen is bereikbaar via 06-53728397 of leeuwrob@ziggo.nl In het verslagjaar zijn er geen meldingen geweest.

Veranderingen in de organisatie en bewoners

In 2023 konden we ook een nieuwe organisatie in ons diaconaal centrum verwelkomen: A&J Juridische Diensten. Met de komst van A&J Juridische Diensten voorzien we weer in een behoefte van juridisch en meertalig advies voor kwetsbare doelgroepen.

2023 was ook het jaar waarin we afscheid namen van mensen die zich jarenlang met hart en ziel hebben ingezet op sleutelposities voor De Bakkerij:

Harry Jurgens nam in het voorjaar afscheid als beheerder van het pand. In deze functie is hij vele jaren actief geweest, maar ook daarvoor al was hij als diaken verbonden aan het College van Diakenen, lid van het Dagelijks Bestuur en een spin in het web bij de grote verbouwing in 2001. Gelukkig blijft Harry als bestuurslid van de Goemoers betrokken bij De Bakkerij.

Bestuurs- en personeelswijzigingen

Per 1 september stopte Evelien Remijn als secretaris van het Dagelijks Bestuur. John Gillissen trad in het najaar toe en nam haar taken over. Per 1 januari 2024 nam Agnes Glastra afscheid en overbrugde oudgediende Wim Nieboer als penningmeester a.i. deze taken.

Carijn Westeneng nam op 1 maart afscheid van M25 om ouderenvastor in Voorschoten te worden. Anja Envaeva nam vanaf april het stokje van haar over.

Conciërge Rob Rijsdijk was in 2023 nog met gedeeltelijk ziekverlof. Vanaf 1 september kwam David Mets in dienst als vervanging.

De andere hoogte- en dieptepunten leest u themagewijs op de volgende pagina's van dit

Radicale Gastvrijheid?

Het geweldsincident bracht een schokgolf teweeg in de maatschappelijke en presentieplekken in ons landelijk netwerk. Na de eerste weken van verhoogde zorg en beveiliging kwamen er ook lange termijn vragen op rondom veiligheid. Wat is nodig en hoe relateert dat zich aan de intrinsieke motivatie en betekenis hoe wij als diaconaal centrum present willen zijn voor kwetsbare inwoners?

Als 'goede doelen verzamelgebouw' hebben we een verantwoordelijkheid voor de organisaties, medewerkers en vrijwilligers die in ons pand werken. Het moet zowel voor de bezoeker als de werkende een veilige, gastvrije en prettige omgeving zijn. Anderzijds willen we de eigenheid van onze presentieplek niet kwijt raken door preventieve en beschermende maatregelen.

Schijnveiligheid?

Psychiater Damiaan Denys stelt: "controle op en voor aanslagen is totaal zinloos. Het maakt mensen blind en zorgt voor een schijnveiligheid. Met preventieve maatregelen proberen we onze angst te beteugelen, wat een illusie is. Omdat het de oncontroleerbare werkelijkheid vervangt door een illusoire controleerbare realiteit. En dat is gedoemd te mislukken. Het vergt juist moed om ondanks een aanslag het leven verder te zetten." Hoe kunnen wij als open en gastvrije plek hier vorm aan geven? In het landelijk netwerk van presentieplekken gaan we hiermee lerend op weg en zoeken we hoe de invulling, richtlijnen en vorm van ons werken steeds weer terug te voeren is op onze uitgangspunten.

Relationele manier van werken

De relationele wijze van werken, werkt juist preventief, stelt ook netwerkorganisatie DAK. Juist het menselijk contact bij binnenkomst, de vrijwilliger achter de balie maakt oogcontact en kent vaak de persoon die komt of kan hem/

haar gerust stellen. De conciërge maakt een praatje, geeft een kop koffie of een boterham. En de medewerkers van De Bakkerij nemen plaats aan de broodtafel en hebben aandacht voor het verhaal van degene tegenover hen. In onze relationele manier van werken komt agressie juist minder vaak voor. De aandacht werkt deëscalerend en we kunnen ruim op tijd hulp, ggz of een opname voorbereiden als we iemand zien afglijden of escaleren.

Relationele manier van veiligheid

Daarom zullen we vast blijven houden aan een minimale hoeveelheid van veiligheidsmaatregelen die we al hadden. En deze op regelmatige wijze introduceren, oefenen en herhalen. Het betreft hier het gebruik van de noodknop, het dichtdoen van de schuifdeuren en het alarmsysteem. Maar bovenal blijven we inzetten op de minimale bezetting van drie mensen om 'open' te gaan, te weten: de balievrijwilliger, de conciërge en iemand van het team.

Voor de huidige en toekomstige vragen rondom veiligheid blijven we de verbinding zoeken met onze 'radix', de wortel van waaruit we willen werken. Omdat we bovenal aandacht willen houden voor de kwetsbare achtergrond van onze doelgroep die al veel te vaak te maken heeft met uitsluiting, met argwaan en met bovenmatige politie, grens- of militaire controle.

We ontkomen er niet aan, net als vele andere openbare plekken, dat we kwetsbaar zijn en daarmee kans blijven houden 'geraakt' te worden'. En toch willen we als diaconaal centrum bovenal op een humane, gastvrije wijze vorm willen geven aan onze roeping om plek van aandacht, luisterend oor te zijn en waar mogelijk een stukje met de ander mee te lopen. En dat blijft mensenwerk!

**Diaconaal Centrum De Bakkerij
ontvangt de Leidse Erepenning
voor haar werk aan kwetsbare doelgroepen**

- 2 oktober 2023 -

Hou elkaar vast - Zoek elkaar op

Individuele Hulp

Een van de kernactiviteiten van De Bakkerij is het bieden van concrete hulp en ondersteuning aan kwetsbare groepen, waarbij de nadruk ligt op dak- en thuislozen, vluchtelingen, ongedocumenteerden, 'zorgmijders' en mensen die op of onder de armoedegrens leven.

Loslaten en Vasthouden

Is het thema van het Jaarverslag 2023 van de Individuele Hulp van De Bakkerij. Een jaar van energie-armoede, maaltijdinitiatieven, nieuwe doelgroepen en kwetsbaarheid. Maar ook een jaar waarin we in de ene maand als Bakkerij erkenning kregen met de Leidse Erepennig voor het werk wat we al jarenlang doen en een maand erop weer een profetisch geluid moesten laten klinken omdat er geen hulp kwam voor drie kwetsbare ongedocumenteerden die op straat kwamen. Niets nieuws onder de zon. U leest en vindt het uitgebreide Jaarverslag 2023 van de Individuele Hulp op onze website: www.debakkerijleiden.nl.

De cijfers op een rijtje

Tussen 1 januari en 31 december 2023 meldden zich in totaal 153 mensen met 217 hulpvragen bij De Bakkerij.

Dat resulteerde in 492 contactmomenten variërend van korte tot lange gesprekken, overleg met andere betrokken hulpverleners, mailcontacten, telefonische gesprekken en appjes.

De hulpvragen zijn globaal als volgt onder te verdelen, hoewel hulpvragen – met uitzondering van de spoedeisende tandheelkundige problemen – in de praktijk vaak complex en meerduidig zijn:

Meer armoede: wachtlijsten voor kleding, voedsel of maandverband

- 44 verzoeken om spoedeisende tandartshulp;
- 25 juridische vragen;
- 20 vragen over (aanvulling op) de Voedselbank;
- 60 vragen over huisvesting;
- 83 overige vragen over o.a. vergoeding reiskosten, kapper, beltegoed, sokken en ondergoed;
- 10 bewoners uit 6 verschillende landen in ons huis voor noodopvang Makaazi ya Imani. 4 vluchtelingen uit Oekraïne in onze tijdelijke huizen van de '7 Leidse Hofjes'.

Deze aanvragen leiden regelmatig tot een brede waaier aan verzoeken, contacten, adviezen en doorverwijzingen. Het afgelopen jaar is wederom ingezet op het verstevigen van het netwerk voor individuele hulpverlening: contacten zijn aangehaald en nieuwe verbindingen gemaakt.

IKHEBGEENSTEM.NL

DEZE CAMPAGNE IS EEN INITIATIEF VAN
PASCAL GIELEN MET YVONNE VAN DER WOUDE
MIRIAM JONGE PLUJHMANN MAASJHEIT
STICHTING CONNOR EN PROSPER
BEMAAKT DOOR DEARDAN EN CHRIS BOMES

**WAAROM IS 1X PER
MAAND DOUCHEN HAAR
ENIGE LUXE IN EEN VAN
DE RIJKSTE LANDEN
TER WERELD? PAULUS**

Zelfredzaam/ bestaanszeker?

Zelfredzaamheid beschouwen we in Nederland als een groot goed. Je eigen huis, een vast inkomen en onafhankelijkheid. Huisje-boompje-beestje. Niet alleen aan jongeren, nieuwkomers of alleenstaande ouders, ook aan ouderen wordt gevraagd om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen.

Maar zo'n basis van zelfredzaamheid en bestaanszekerheid is niet voor iedereen weggelegd. Als je opleidingsniveau, gezondheid, achtergrond, status of arbeidssituatie onzeker is of niet voldoende, ben je vaak aangewezen op de bestaande voorzieningen. Kun je en durf je gebruik te maken van deze voorzieningen als je niet Nederlandstalig, geletterd, op leeftijd, met beperkingen of digibeet bent?

En wat als je geen formele verblijfsstatus hebt? Wat als je overgeleverd bent aan zwart werken, afhankelijk bent van je sociale netwerk voor een slaapplek? Of van een parkeergarage? Wat als je net wat meer dan het minimum-inkomen verdient, geen aanspraak kunt maken op aanvullingen of toeslagen en geen buffer hebt?

Wat als je jong bent en woningzoekende, al jaren op de wachtlijst staat, of recent gescheiden en aangewezen bent op de prijzige, particuliere woningmarkt?

Al deze praktijkverhalen horen we in De Bakkerij. Waar mensen komen die het niet of net niet redden. Niet zelfredzaam zijn. In de wirwar van sociale voorzieningen de weg kwijt, of er bang voor zijn. Bij sommigen komen we thuis, of mogen we meekijken in hun

^{po} **Eén op tien gezinnen gaat gebukt onder stapeling problemen**

Al deze verhalen laten zien dat het best normaal is om 'niet zelfredzaam' te zijn, maar afhankelijk en elkaar nodig te hebben. Het is belangrijk dat er aandacht is voor deze verhalen! Voor de mens in dit verhaal en voor hun humaniteit. Dat ze niet de dupe worden van een ingewikkeld systeem, maar dat er plekken zijn waar ze terecht kunnen.

Een luisterend oor.
Een maatje.
Een spreekuur.
Een maaltijd met anderen.

Moge we met deze attitude naar de ander kijken en naar onszelf. Met warm-hartigheid voor onze eigen kwetsbaarheid en ontvankelijkheid voor de ander.

Enschede prát nu met mensen die bijstand willen

Armoedebelief Leiden & Taskforce

Het is daarom belangrijk dat er aandacht is voor deze kwetsbare groepen. En dat er vangnetten blijven naast de bestaande voorzieningen. De gemeente Leiden presenteerde eind 2023 haar Armoedebelief voor de komende jaren. Vanuit een nieuw samenwerkingsplatform; de 'Taskforce Armoede' gaven we feedback aan de plannen. Juist om die mensen die tussen wal en schip vallen, of voor wie de voorzieningen niet toegankelijk, beangstigend of 'ver weg' voelen.

Een aantal punten:

Het doelhof aan aanvullende landelijke en lokale regelingen moet verdwijnen. Zo lang dat nog niet geregeld is, blijven lokale aanvullende regelingen en inzet echter noodzakelijk. Durf hierin ambitieus te zijn. Ga experimenteren en zoek sociale partners om doorbraken te organiseren. Concretiseer de plannen en ambities met de partners in de stad. Versimpel de regelingen en creëer en gebruik de vertrouwde plekken in de stad i.p.v. nieuwe loketten.

Taskforce Armoede

In de Leidse 'Taskforce Armoede' zitten zo'n 20 organisaties; van welzijn, zorg tot woningcorporatie, verzekering en ambtenaren. In de bijeenkomsten praten we elkaar bij, delen we zorgen, bundelen we kennis en maken we gebruik van elkaars netwerk.

Onze doelen:

- Regelingen die beter kunnen
- Informatievoorziening voor Leidenaren
- Samen optrekken om de juiste mensen te bereiken die geldzorgen hebben
- Onderlinge afstemming om te voorkomen dat

SCHUIF AAN BIJ EEN BUURTMAALTIJD!

MET DE BROODMUNT
GRATIS DEELNEMEN AAN EEN BUURTMAALTIJD
VOOR MENSEN MET EEN KLEINE BEURS

INFORMEER BIJ ONZE PARTNERS EN BUURTHUIZEN OF KIJK OP
WWW.DEBAKKERIJLEIDEN.NL

Bakkerij Van Maanen opent op 1 juli
'tweedekanswinkel' op Kooiplein in Leiden

Jongeren van M25 Leiden
zamelen voedsel in voor
Voedselbank Leiden

De Broodmunt verbindt
Buurtbuik begint

BuurtBuik Leiden gaat de strijd aan tegen de voedselverspilling

Armoede versterkt eenzaamheid en isolatie

De meeste mensen die met een hulpvraag bij ons aankloppen, zijn ten einde raad. De Bakkerij vormt voor velen een laatste vangnet nadat ze al bij vele sociale partners of instanties langs zijn geweest. Toch is hun initiële hulpvraag meestal klein, concreet en praktisch. Wat is het meest nodig? Vaak is dat voedseloverbrugging of het oplossen van een huurachterstand.

In de praktijk blijkt deze concrete vraag nog maar het topje van de ijsberg. Als we met een kopje koffie doorvragen met welke sociale partners ze al contact hadden, of wat er allemaal nog meer speelt, dan komt er een beerput aan complexe problematiek te voorschijn. Ja het betekent de kachel niet meer aanzetten, of je kinderen zonder eten naar school sturen. Maar tussen de regels door wordt duidelijk dat armoede stressvol is en voor mentale en gezondheidsklachten zorgt. En soms huiselijk geweld, verslaving. En bijna altijd sociale isolatie en eenzaamheid. Om niet te spreken over persoonlijk leed en hoge maatschappelijke kosten.

Weer deel van de gemeenschap

In de voorbereiding voor één van diaconale presentaties over mensen onder de armoedegrens ontdekten we Oudtestamentische teksten over de omgang met de armen in het land: het doel van de Bijbelse wetten is om mensen die door armoede niet meer mee kunnen doen in de maatschappij weer volledig deel te laten uitmaken van de gemeenschap.

Miljoen mensen zakken door bodem van armoede

Meer sociale huur en betaalbare woningen in Leidse bouwplannen. Vanaf nu 35 procent in plaats van 30

'Iedere keer dat we elkaar niet als mensen behandelen, raken we een stukje van onze menselijkheid kwijt'

Verbreding maaltijdplekken Leiden

Nadat we in de winter van 2023 onderzoek hadden gedaan naar de behoefte en aanwezigheid van armoedeverzachtende hulp en warmteplekken in de stad, kwamen we tot de volgende conclusie: een gemiddeld huishouden dat afhankelijk is van de Voedselbank heeft met deze voedselhulp genoeg voor 3 à 4 maaltijden per week. Van het overige budget wat meestal maar enkele tientjes is, moeten ze dan nog minstens 3 avonden eten. Onvoorziene uitgaven, kleding, schooluitstapjes, verjaardagen en feestjes moet van dit zelfde budget bekostigd worden.

Wat grote sociale gevolgen heeft en consequenties voor sociale activiteiten, vriendschappen en sociaal netwerk. Het verbergen en verhullen van schulden versterkt het op jezelf teruggeworpen zijn en thuis blijven.

Om die reden zijn wij als diaconaal centrum ons netwerk gaan inzetten om naast voedselaanvulling ook deze sociale component te bandrukken. Om samen als sociale partners een weekvullend maaltijdprogramma te verzorgen voor Leiden. En mensen door middel van de nieuwe Broodmunt weer mee te laten eten op een sociale plek waar lotgenoten, een luisterend oor en hulp voor handen is. Zoals in de Huizen van de Buurt en Buurt Ontmoetings Plekken (BOP).

Nu we een jaar verder zijn, kunnen we stellen dat we 'er' bijna zijn! Op bijna iedere avond van de week wordt inmiddels, telkens op een andere plek, een gratis maaltijd aangeboden! Het is fijn dat we de mensen die bij ons om hulp komen hiernaar kunnen verwijzen! En dat we horen dat de Broodmunt mensen er weer 'bij' betreft in hun eigen wijk en met buurt- en lotgenoten!

De eerste tweetalige M25 dag met uitwisseling tussen leerlingen uit Mumbai, India en het Rijnlands Lyceum Oegstgeest in de Al Hijra Moskee in Leiden.

WARM(T)E
MAALTIJDEN!
SCHUIF JIJ AAN??

Verbinding, ontmoeting en aandacht

Naast de nieuwe samenwerkingen en projecten van de weekvullende maaltijdvoorziening en de Broodmunt merken we ook de kracht van onze vaste projecten om mensen in lastige financiële of sociale omstandigheden te ondersteunen, zoals o.a. met:

Vertrouwen met 'Oma gaat op Stap'

We merken bij het project Oma gaat op Stap wat het betekent om als vrijwilliger een vertrouwensrelatie op te bouwen met een Oma (of Opa natuurlijk). En we signaleren hoe veel er gevraagd wordt van een zelfstandig wonende oudere en hoe ingewikkeld en moeilijk het soms is. Dat de overheid in Nederland de oudere zo lang mogelijk zelfstandig thuis wil laten wonen. Maar dat de zorg en thuiszorg hierin soms te kort schiet. En mantelzorg afwezig is of ver weg.

Dat zelfs als je als oudere niet meer in dat grote huis wilt wonen er ook nauwelijks seniorenwoningen beschikbaar zijn. En dat je zelf ook soms angst en schrikbeelden hebt van verpleeghuizen en zorginstellingen. En dat je daarom ook niet snel aan de bel trekt als er wat is, of als je het eerlijk gezegd allemaal niet meer kunt bolwerken.

In die dagelijkse worsteling bevinden de Oma's en Opa's zich in onze doelgroep. En daarin zijn onze vrijwilligers van grote waarde door allereerst, zonder oordelen of belang, gewoon maar te luisteren. Door jarenlang langs te komen en samen kleine uitstapjes te maken, ontstaat er een vertrouwensrelatie. Dilemma's, vragen en praktische zaken kunnen worden voorgelegd aan de vrijwilliger. Dat is van grote en onschatbare waarde en betekenis!

M25Barmhartigheid en Burgerschap

Op een heel ander vlak zien we verbinding ontstaan bij de jongeren van M25. Met de activiteiten waarbij de jongeren in contact

komen met andere doelgroepen gaan hun ogen open. Vermindert de angst voor het onbekende of 'gekke'. Even buiten hun eigen 'bubbel' en soms comfortzone. En iets doen voor een ander zonder eigenbelang of vergoeding. Maar gewoon omdat je zo iets voor een ander kunt betekenen: "Ik wist niet dat het zo makkelijk was en zo belangrijk om iets leuks te doen voor deze groep die dat niet heeft" zo sprak één van de jongeren na een activiteit.

En zo zijn er ook vernieuwingen: een eerste internationale M25 projectdag met jongeren uit India en Nederland. En een mooie nieuwe samenwerking met Stichting Present voor burgerschapsvorming. Waarin de Werken van Barmhartigheid een mooie kapstok zijn. Van spelletjesmiddagen bij Oekraïneopvang en AZC tot en met een boottocht en kerstdiner voor dak- en thuislozen tof met klusjes doen met ex-gedetineerden bij Exodus.

BuurtBuik

Als laatste voorbeeld noemen we hier de nieuwe samenwerking die in 2023 begon met Buurtbuik, waarmee we ook een dag vullen van het weekvullend maaltijdprogramma in Leiden. Buurtbuik was al met veel maaltijdlocaties actief in Amsterdam en Utrecht en wilde graag in Leiden beginnen. De organisatie kookt met opgehaald en overgebleven voedsel van bedrijfskantines en supermarkten een driegangendiner. Gratis, duurzaam en sociaal!

De zondagmiddag werd gekozen omdat dit een dag(deel) is die voor velen 'lastig' en eenzaam is. Soms ook voor (ex)patvrijwilligers. In sociaal opzicht doorbreekt dit project ook de bubbel waarin de vrijwilligers als jonge, hoopgeleide yuppen leven en brengt hen in contact met de bezoekers, die vaker leven onder het bestaansminimum. Samen eten verdiept en verbindt!

“Vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft” –Ronnie, die voorleest is even stil, kijkt de zaal rond en zegt dan. 'Dus ook jullie!' Luid applaus volgt op deze kortste preek ooit

Nieuwe doelgroep daklozen

Stichting De Binnenvest belt. Ze hebben een bejaard echtpaar dat in hun auto slaapt en een opvangplek zoekt. Meneer is zeer slecht ter been en kan alleen gepureerd voedsel tot zich nemen. Mevrouw is mogelijk licht dementerend. Maar ze hebben wel een pensioen en aow en hebben eerder hun spaargeld gebruikt om in een hotel te slapen. Nu is het geld op en slapen ze in de nachtopvang, meneer op de mannen- en mevrouw op de vrouwenslaapzaal. Twee bejaarde mensen tussen deze grote groep bijzondere dak- en thuislozen. Hebben wij plek?

Een dag voor kerst loopt een medewerker van Vluchtelingenwerk bij ons binnen. Een alleenstaande moeder en statushouder met 5 kinderen wordt op straat gezet omdat ze de aangeboden woning weigerde. Na een korte verlenging in het AZC komt in januari de vraag opnieuw. Inmiddels is Veilig Thuis erbij betrokken en een diaconale partnerorganisatie in Haarlem. De gemeente Haarlem trekt de handen van het gezin af omdat ze de woning weigerden. En nu valt het gezin tussen wal en schip. Uiteindelijk komt het tot een rechtszaak waar ook duidelijk wordt dat mevrouw al tien jaar verblijft in het AZC en dat haar zelfredzaamheid in twijfel wordt getrokken.

Een oudere Somalische meneer met een Nederlands paspoort slaapt al drie weken in de winterkou op straat. Hij heeft als remigrant geen recht op opvang. Want hij had tijdens zijn tijdelijke verblijf in Somalië zijn terugkeer in Nederland moeten voorbereiden. Nu hij weer in Leiden is na tien jaar heeft hij geen netwerk meer waar hij op terug kan vallen.

Noodkreet over alarmerende groei economische daklozen: mensen met een baan, maar geen huis

Dakloze arbeidsmigranten

Aan het eind van de zomer stapten twee Oost-Europese jonge mannen ons diaconaal centrum binnen, op zoek naar hulp. Na hen volgde in het najaar een Poolse dame en vervolgens acht van haar vrienden-van-de-straat. Het merendeel zonder geldig identiteitsdocument, allen dak- en werkloos en Oost-Europeaan. Geworven voor seizoensgebonden arbeid in de tuinbouw, distributie- of bouwsector worden deze mensen 'rondgepompt' door gespecialiseerde uitzendbureaus. Logischerwijs blijft men vervolgens hangen in de regio waarin het ontslag is gevallen, hopen op en zoekend naar nieuwe bronnen van inkomsten. Malafide

WAAROM MAKEN WE HEM ONZICHTBAAR ALS I E D E R E E N HET VERDIENT OM GEZIEN TE WORDEN? PAULUS

Zonder papieren geen huis, geen geld, geen recht. 'Maar niemand keert vanaf de straat terug naar zijn thuisland'

uitzendbureaus en huisjesmelkers in combinatie met een kwetsbare, soms verslavingsachtergrond, zorgt ervoor dat een deel van hen tussen wal en schip raakt.

Wat kan De Bakkerij dan doen voor deze mensen? Vaak geeft een luisterend oor en een kop koffie of thee al een beetje gevoel van eigenwaarde terug. Eenmalig bieden we een boodschappenbon en wijzen we hen op de dagelijkse maaltijdvoorziening. Soms is hulp of begeleiding bij terugkeer ook mogelijk.

Daklozentelling

Na een ETHOS ('European Typology of Homelessness and Housing Exclusion)-telling in andere steden wordt nu ook in Leiden een daklozentelling voorbereid. Om onzichtbare groepen daklozen zichtbaar te maken. Kinderen, vrouwen, arbeidsmigranten, mensen zonder verblijfspapieren en economisch dakloze mensen worden in de huidige monitoring niet of onvoldoende meegeteld. "Laten we niet in hokjes en labels praten" wordt er gesteld. Want dakloosheid is veel wijdiverbreider dan alleen enkele doelgroepen.

En al deze groepen, van jong tot oud, van alleenstaand tot gezin en van onder de armoedegrens tot en met mensen die een maandelijks inkomen hebben, kloppen bij ons diaconaal centrum aan.

Noodopvang Ter Apel

Zoals u in het vorige jaarverslag hebt kunnen lezen, zijn wij eind 2022 met de eerste Kerkopvang in de RK Maria Middelaeskerk begonnen. Deze samenwerking volgde op een noodkreet van INLIA (Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers), een netwerkorganisatie van en voor geloofsgemeenschappen die asielzoekers en vluchtelingen in nood helpen, en de mensonterende beelden uit Ter Apel in de zomer van dat jaar.

Inmiddels zijn we 1,5 jaar verder, heeft de Rijksoverheid nog steeds de opvang van asielzoekers niet op orde, en blijft het noodzakelijk dat lokale kerkgemeenschappen crisisnoodopvang bieden aan mensen die nergens anders terecht kunnen!

Hoe verging het onze bewoners van het eerste uur? Eén van de eerste gezinnen verhuisde al snel naar kerkelijk centrum De Regenboog, en daarna eind april 2023 mét verblijfsvergunning naar Flevoland om te bouwen aan hun nieuwe toekomst. Het andere gezin verhuisde naar een nieuw onderkomen van ditmaal de RK Antoniuskerk en ondergaat gelaten de asielprocedure van de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Leidse 3 Octoberhal in beeld voor noodopvang vanuit Ter Apel

Groot hulpaanbod voor noodopvang vluchtelingen in Leidse Vredeskerk. 'Iedereen staat klaar'

Samenwerking Zeven Leidse Hofjes

In 2023 heeft de Diaconie daarnaast nóg drie opvanglocaties in gebruik genomen in de binnenstad. De eerste in ons reguliere opvanghuis Imani tot 1 november, om zo in de wintermaanden weer als tijdelijke noodopvang te kunnen fungeren. En daarnaast twee kleinere hofjeswoningen die we kunnen huren van Stichting De Zeven Leidse Hofjes. Dit na een herhaalde oproep en spoedberaad van INLIA. De nood blijft immers ongekend hoog.

Inmiddels heeft INLIA haar dringende oproep aan kerken in februari 2024 nogmaals herhaald op verzoek van de staatssecretaris. Onder protest, want het is uiteraard niet de bedoeling dat de kerken dan maar het probleem van de overheid oplossen. Maar als onze samenleving door een humanitaire ondergrens dreigt te zakken en de overheid mensen letterlijk in de kou laat staan, kunnen wij niet werkloos blijven toekijken langs de zijlijn.

Twee nieuwe kerken beginnen ook

Precies om die reden heeft ook geloofsgemeenschap De Verbinding in het najaar van 2023 de stap gezet om binnen hun kerkgebouw een crisisnoodopvang in te richten. Met wat aanpassingen ontstond daar een prachtige studio, waar in oktober al snel een gezin met twee kinderen werd ontvangen. Een mooi gebaar van solidariteit en tegelijkertijd een verrijkend avontuur voor de geloofsgemeenschap.

Daarna durfde ook de Protestantse gemeente Oegstgeest de sprong te wagen en is nu in één van haar leegstaande kerkgebouwen ook een Crisis Nood Opvang aan het inrichten. De Bakkerij financiert de verbouwing en inrichting voor en zo lukt het om de 8e plek in onze regio begin 2024 open te laten gaan voor een nieuwe groep asielzoekers.

De Bakkerij blijft op de achtergrond als backoffice beschikbaar en fungeert als helpdesk bij hulpvragen en begeleiding voor de opvangende huishoudens en kerkgemeenschappen.

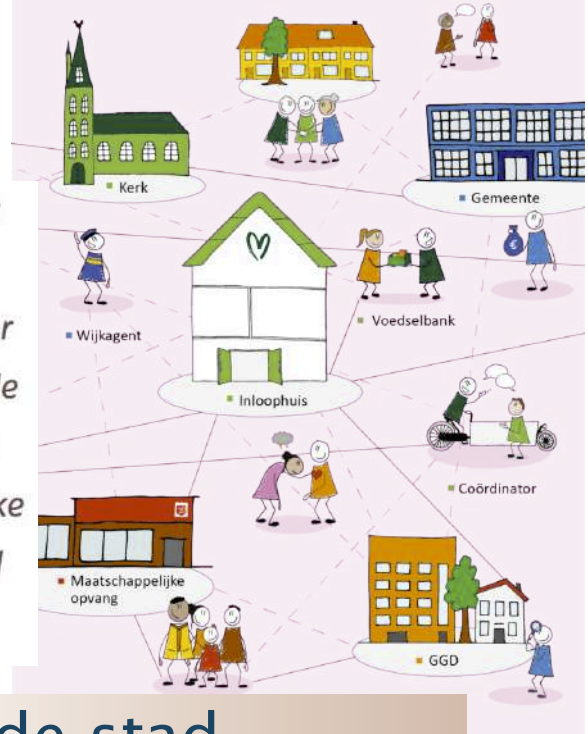

Tadese Asghdom wint de Leidse Vrijwilligersprijs 2023

Waarom wordt er bij het bepalen van het armoedebeleid niet beter geluisterd naar diaconale organisaties? Want daar was al lang bekend welke groepen er nu in de knel komen.

Lichtpuntjes in de stad

Naast onze vaste projecten organiseren we en haken we ook aan bij Leidse stadsmomenten. Om zo aandacht te vragen voor een bepaalde nood of zorg. Of om op te roepen voor verbinding, saamhorigheid en solidariteit. De VredesOntmoeting is daarvan een vaste peiler. Maar net zo goed haken we aan en werken we mee aan inzamelingsacties, zoals na die van de Leidse Moskeeën na de aardbeving in Turkije of voor vluchtelingen op Lesbos. Of doen we mee en vragen we aandacht voor suicide met de 'Walk into the Light' of voor kwetsbare doelgroepen met de Solidariteitsdemonstratie na de verkiezingen.

Diaconale plekken spelen een bijzondere rol, wat afgelopen jaar zowel lokaal als landelijk werd erkend. Om de uitgebreide kennis en ervaring die diaconale plekken en organisaties hebben. Enerzijds vanuit hun brede, kerkelijke netwerk met veel vrijwilligers en locaties in de stad. Anderzijds omdat ze zelfstandig en niet gebonden zijn aan gemeentelijke structuren en voorzieningen en daarmee vaak een laatste vangnet vormen.

Waarin gekeken wordt naar de mens in zijn geheel en niet alleen zijn beperking of nood. Waar allereerst aandacht is en luisterend oor. Hiermee verkeren we in een unieke en bijzondere situatie. Als diaconaal centrum zijn we laagdrempeliger en 'bekender' dan de kerken in de stad. Tegelijkertijd zouden we graag de mensen met een hulpvraag ook een warme gemeenschap gunnen die een kerk of buurthuis kan zijn. In het afgelopen jaar zagen we mooie voorbeelden en initiatieven hiervan in een aantal bijeenkomsten in de stad.

Pleinen van Vrede, VredesOntmoeting

In september 2023 hielden we op een regenachtige donderdagmiddag de jaarlijkse VredesOntmoeting op het Stadhuisplein. Het thema dit jaar was 'Onvrede en Nu?' Met verschillende sprekers vroegen we aandacht voor gemarginaliseerden, voor kwetsbare doelgroepen en voor verbindende plekken en

tegenstem tegen polarisatie of 'binnen je eigen bubbel blijven'. We ontdekten dat we uit eigen ervaring konden spreken na het geweldsincident deze zomer. Dat dit ons raakte en daarmee kwetsbaar maakt. Maar dat we ervoor blijven kiezen om niet in wij-zij, dader of slachtoffer, te denken of spreken, maar vanuit medemenselijkheid. En dat we zo present willen zijn in de stad om ruimte te creëren en faciliteren voor meerstemmigheid.

Dit vraagt om fysieke ontmoetingsplaatsen en activiteiten/ momenten. Als kroegen, markten, pleinen, kerken en kantines waar al die verschillende mensen elkaar tegenkomen. Met elkaar in gesprek raken, of nieuwsgierig naar de ander elkaar leren kennen.

In een steeds meer gesecculariseerde samenleving, zijn kerken niet meer vanzelfsprekend de plek hiervoor. En hebben de kerken elkaar ook steeds meer nodig om als licht en zuurdesem er voor de stad te zijn. Hierin zien wij als diaconaal centrum ook een rol. Om verbindend en pionierend dit netwerk te versterken en zichtbaar te maken hoe belangrijk deze waarden en zachte krachten zijn voor de stad.

Ontmoetingsmaaltijd!

Een bonte mengeling van gasten schoof weer aan voor de jaarlijkse Ontmoetingsmaaltijd in de Marekerk. Niet alleen een smeltkroes van culturen, maar ook van rangen en standen. Van de burgemeester tot aan de ongeschoolde dakloze migrant. En uiteraard iedereen welkom, zonder uitzondering. Want bij De Bakkerij is de herberg nooit vol.

We vierden de maaltijd samen om De Ander te ontdekken en te verbinden want Leiden scoort landelijk gemeten laag op de ladder van sociale cohesie. Leiden staat als zes na laatste op de ranglijst van 342! Samen eten verlaagt drempels en zet aan tot gesprek, neemt de verschillen niet weg, maar zorgt wel voor meer begrip en elkaar zien als mens. En ja, er was ook een wijzende vinger naar de gemeente, want Leiden als stad van Compassie? Waar is zij als De Bakkerij aanklopt voor (tijdelijke) noodopvang voor mensen zonder papieren die op straat dreigen te belanden in aanloop naar de winter?

Alles heeft zijn tijd ..

In het bijzonder herdachten we Krijn door zijn favoriete toetje (kaas!) te serveren en werd zijn favoriete nummer ten gehore te gebracht: Turn! Turn! Turn! van The Byrds geïnspireerd op Prediker 3:1-8. Immers alles heeft zijn tijd: een tijd om te rouwen, te vieren, te eten, lief te hebben ... er is altijd een tijd voor iets. En, zo vinden wij bij

De Bakkerij, is er, moet er, altijd (een) tijd zijn om om te zien naar De Ander, Pieter, Mustafa, Regina, Ali, Tatiana of Bepie. Ongeacht geloof, levensovertuiging, politieke kleur, ras, rijk of arm, met of zonder papieren ...

De Ontmoetingsmaaltijd heeft ons ook dit jaar weer uitgenodigd met elkaar het leven en het samen-leven te vieren en te delen. Zonder de financiële bijdragen van Fonds 1818, Gemeente Leiden en het Druckerfonds was deze Ontmoetingsmaaltijd niet mogelijk geweest. Waarvoor onze hartelijke dank!

ONTMOETINGSMAALTIJD IN DE MAREKERK

Solidariteitsdemonstratie

Oproep na de verkiezingsuitslag

Als sociaal maatschappelijke plek die al eeuwenlang opkomt voor kwetsbare minderheden in Leiden roepen we als Bakkerij op om mee te doen met deze solidariteitsdemonstratie: rondom het stadhuis in Leiden om ons solidair te tonen met minderheden wiens bestaanszekerheid nu op de tocht staat met deze verkiezingsuitslag. De boodschap: we laten mensen van kleur, migranten, vluchtelingen, moslims, lhbtqi+ niet in de kou staan!

23-11-2023 De dag erna in Leiden

Als je bang bent vanwege je afkomst, je geloof, je huidskleur, je gender of je geaardheid: Je staat er niet alleen voor. Samen staan we achter je, naast je en voor je om je te beschermen.

Zoveel mensen kwamen zo kortdag bij elkaar op het stadhuisplein: troostend en hartverwarmend. Vanuit verschillende Leidse hoeken en groepen, religieuze overtuigingen, klimaatbeweging, lhbtqi+, vluchtelingen, politiek, b&w kwamen een paar honderd mensen bij elkaar: schouder aan schouder in solidariteit met minderheden in onze stad en in ons land.

Hand in hand, zingend, biddend, verstillend. Zoekend naar wat ons bindt in plaats van wat

ons verdeelt. We hebben elkaar, we hebben elkaar nodig in onze veelkleurigheid en diversiteit; géén zondebok! Waar ook je wieg stond we komen op voor je, we delen wat we hebben en beschermen je als je bedreigd wordt.

"Darkness cannot drive out darkness; only light can do that. Hate cannot drive out hate; only love can do that."

LEIDEN

houd elkaar vast

17:00 hand-in-hand rondom het stadhuis in Leiden

Donderdag 23 november

“Christus in de bosjes”

Sinds ik weer opnieuw in Leiden woon, kijk ik met nieuwe ogen naar de stad en haar bewoners.

Mijn werk met hulpvragers en dak- en thuislozen maakt dat ik een 6e zintuig voor 'buitenslapers' heb gekregen. En de meeste keren ook wel een praatje met hen maak. En dat ik van hen hoor over 'goeie plekken'. Of minder goeie. Of ronduit slechte. De beste plekken worden angstvallig geheim gehouden. Ergens 'in the woods'.

Maar wat ik zoal hoor:

Midden in de winter, met een temperatuur onder nul, in een bootje net buiten Leiden. In een tentje in de bosjes langs de Zijl. Snel je spullen inpakken voordat de politie komt.

Maar ook in de stad, in het park en langs de singels.
Een vol beladen fiets.
Een hangmat tussen de bomen.

En zo spraken we laatst tijdens het eten over de daklozen die ik die dag trof in De Bakkerij. Mijn man attendeerde mij op een situatie om de hoek in de bosjes.

Op weg naar mijn wekelijkse meditatieavond in de kerk besloot ik polshoogte te nemen.

Het was mooi weer. De vrolijke witte kindertjes van mijn wijk speelden op straat. Ik vroeg of zij wisten of er kinderen in de bosjes speelden of

dat ze dachten dat er ook iemand sliep. Ze dachten aan kinderen. Maar zeker wisten ze het niet.

Tijdens de meditatie mijmerde ik over het contrast. Deze droge, mooie, stille kerk. En even verderop in dezelfde straat de buitenslaper. Nota bene op steenworp afstand tussen drie kerken in!

In de stilte kwam het inzicht.

Een flard van een gesprek tijdens een klimaatprotest op de A12 kwam boven. Ik maakte kennis met een paar christelijke activisten die in Amsterdam in een woongemeenschap woonden. En mensen opvingen. De man vertelde dat hij de avond ervoor laat naar bed was gegaan. Christus stond voor de deur. En toen nog één.

ehhh. Christus voor de deur?
Ja, die hadden honger en geen slaapplek.
Ah. Ik begreep hem.

Zo is het in Leiden!
Christus slaapt in de bosjes.
Christus zit op een bankje met al haar tassen, jassen en toebehoren en een blikje bier.
Christus zet iedere avond weer zijn tentje op daar langs de Zijl.

Slaapt in de regen in een hangmat in Cronesteyn. Bevriest in een veel te koud bootje. Slaapt met vele andere boven een koeienstal voor een woekerprijs en is daarheen verwezen door de gemeente Leiden. Omdat de herberg van De Binnenvest vol was..

